

K nedožitej šesťdesiatke docenta MUDr. Jána Daniša, CSc.

(*21. 2. 1952 – †16. 4. 2010)

*Vita mortuorum in memoria
est posita vivorum.*

(Cicero)

V roku 2010 tragická udalosť ukončila aktívnu dynamickú životnú cestu a úspešnú profesionálnu dráhu slovenského chirurga doc. MUDr. Jána Daniša, CSc. Ako jeho blízky súpútnik z „doškolováckej“ kliniky, kde v úvode svojej kariéry pôsobil počas svojich učňovských chirurgických rokov, dovoľujem si mu ako významnej osobnosti medzinárodnej chirurgickej úrovne venovať túto spomienku. Je to malá omrvinka reflexie a úcty určená nastupujúcej generácii slovenskej chirurgickej komunity a taktiež všetkým, ktorí ho poznali.

Doc. MUDr. Ján Daniš, CSc. sa narodil v rodine primára chirurgie v Lučenci, kde absolvoval základné a gymnaziálne vzdelanie. Vysokoškolské štúdium absolvoval na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach. V rokoch 1976 – 1992 jeho materským pracoviskom bola Chirurgická klinika ILF (v súčasnosti SZU) v nemocnici akad. L. Déreya v Bratislave. Do roku 1981 pracoval ako sekundárny lekár a neskôr ako odborný asistent Katedry chirurgie ILF, čo boli jeho počiatky pedagogickej práce v odbore. Chirurgickú špecializáciu zavŕšil atestáciou I. stupňa v roku 1980 a atestáciou II. stupňa v roku 1985. V roku 1984 ukončil kandidatúru úspešnou obhajobou experimentálnej dizertačnej práce v problematike proximálnej selektívnej vagotómie v liečbe vredovej choroby gastroduodena na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. V tomto období absolvoval krátkodobé študijné pobyty na univerzitných klinikách v Berlíne (Charite), Budapešti a Kolíne nad Rýnom. Pridelenie Humboldtovho štipendia mu umožnilo v rokoch 1988 – 1991 absolvovať v Nemecku študijný pobyt s výskumnou experimentálnou prácou na chirurgickom pracovisku jednej z najstarších európskych univerzít – Univerzity Kolína v severnom Porýní-Vestfálsku. V závere študijného pobytu okrem pedagogickej práce svoj aktívny podiel na riešení výskumného projektu zavŕšil ukončením habilitácie úspeš-

nou obhajobou habilitačnej práce v experimentálnej problematike transplantácie langerhansových ostrovcov na svinskom modeli.

Svoj chirurgický sen od roka 1992 realizoval zanietenu prácou na chirurgických pracoviskách Rakúska. Jeho prvou zastávkou bolo miesto vedúceho lekára chirurgického oddelenia LKH v dolnorakúskom meste Hainburg a.d. Donau. Diapazón svojich zručností rozšíril zvládnutím celého vtedajšieho spektra endoskopických vyšetrení vrátane invazívnej endoskopie, taktiež zaviedol na pracovisku laparoskopické fundoplikácie v liečbe gastroezofagálneho refluxu. Nezabúdaj ani na pedagogickú prácu – minimálne dvakrát ročne prednášal

ako externý pedagóg medikom Univerzity Kolína a viedol zo svojho pôsobiska výučbové semináre študentov v Kolíne telemostom. V roku 2000 prijal ponuku profesora Wayanda a začal sa s oduševnením jemu vlastným naplno venovať obľúbenej miniinvazívnej chirurgii na renomovanom pracovisku v tejto oblasti v AKH a Ludwig Boltzmann Institut v hornorakúskom Linci. Zdá sa, že tento mílnik bol začiatkom jeho najplodnejšej i tvorivej práce v chirurgii. Hlavnými oblasťami jeho samostatnej práce vedúceho lekára boli ďalšie inovatívne laparoskopické postupy v chirurgii portálnej hypertenzie, experimentálne aj klinicky (Sugiurova operácia, azygoportálna dekonexia), ale aj implantácia TIPSS, laparoskopická bariatrická chirurgia, laparoskopické operácie brušných kýl. V tomto období začal cieľavedome pracovať na problematike efektívnej hemostázy krvácania z pažerákových varixov vývojom vlastného patentovaného samoexpanzívneho stentu pažeráka. Samozrejme pokračoval aj v pedagogickej aktivite s medikmi v Linci. V dvojročnom období 2006 – 2008 opäť pôsobil už ako primár

doc. MUDr. Ján Daniš, CSc.

chirurgického oddelenia nemocnice v dolnorakúskom meste Hainburg a.d. Donau. Túžba po jeho „srdcovke“ – miniinvazívnej chirurgii ho viedla od augusta 2008 na špecializované miniinvazívne chirurgické pracovisko ako samostatného odborného pracovníka v LKH v hornorakúskom meste Steyr. Na základe mojich osobných kontaktov vrátane návštev jeho pôsobísk, ako aj vyjadrení spolupracovníkov, bol doc. MUDr. Ján Daniš, CSc. plnohodnotným a vyťaženým chirurgom, ktorý svoju profesionálnu starostlivosť o pacienta nekončil operačným výkonom, ale návratom pacienta k obvyklému spôsobu života.

Obetavá klinická práca bola len časťou, ktorá vytvárala plastický obraz o jeho profesionálnej osobnosti. Pri plnom klinickom vyťažení od počiatku profesionálnej dráhy kontinuálne aktívne publikoval a prednášal. V rokoch 1987 – 1988 bol autorom dvoch útlých, ale dobovo výstižných monografií v problematike pooperačnej prevencie tromboembolickej choroby a proximálnej selektívnej vagotómie. Ako spoluautor sa podieľal aj

na ďalších monografiách – v Špeciálnej chirurgii prof. J. Černého z roku 1996, úspešnej monografii Medicínska lymfológia profesorov F. Lešníka a J. Danka z roku 2005.

V odborných časopisoch odpublikoval viac ako 100 pôvodných vedeckých a odborných prác, prevažne v medzinárodne excerptovaných a karentových periodikách s bohatou citačnou odozvou. Pozoruhodným ťažiskom jeho aktivít v prvom decéniu tretieho milénia bola nevyčerpatelná medzinárodná prednášková aktivita presahujúca rámec Európy. Ročne aktívne prednášal minimálne na 10 medzinárodných podujatiach – prevažne kongresoch, prípadne v kruhu organizovaných stretnutí expertov v Európe, USA či Brazílii. K týmto aktivitám možno zaradiť napr. aj konferenciu medzi chirurgmi v Linci a v Sao Paulo (Brazília) telemostom iniciovaným doc. Danišom.

V rovnakom období po roku 2001 smerovala jeho vedecká a výskumná aktivita pragmatickým smerom uplatnenia výsledkov v klinickej praxi, bol vlastníkom troch patentov. Experimentálne aj klinické skúšky, ako aj spolupráca s výrobcom a názorná inštruktáž či pomoc v klinickej praxi vyžadovali od roku 2003 podstatnú časť jeho energie aj v mimopracovnom čase. Nakoniec po úmornej práci realizáciou u výrobcu Ella-CS v českom Hradci Králové sa stal realitou samoexpandibilný povlečený nitinolový pažerákový stent

nazvaný už samotným výrobcom Danišov SX-ELLA stent. Samorozťažný stent má svetovú prioritu a svojou expanziou komprimuje krvácajúce ezofagálne varixy. Výhody Danišovho stentu (bezprostredný príjem tekutej potravy po implantácii, komfort pre pacienta a lekára, prevencia hypovolemického šoku pri okamžitej implantácii v ambulantnej terénnej praxi, možnosť implantácie bez potreby endoskopie a röntgenu, interval implantácie až 7 dní) v súčasnosti viedli vo väčšine vyspelých zdravotníckych systémov metodickým usmernením odborných spoločností a obľubou v praxi k používaniu Danišovho stentu ako štandardného spôsobu aj v ambulantnej hemostáze akútneho krvácania z pažerákových varixov. Žiaľ, môžeme konštatovať, že to pre slovenské zdravotníctvo v jeho súčasnom stave neplatí. O Danišovom stente sa píše s uznaním nielen v odborných periodikách, ale dnes aj v odborných monografiách ako o významnom pokroku.

Ďalším patentom doc. Daniša bol vstrebatelný stent. Jeho spolupráca s firmou Ella-CS viedla aj k rozšíreniu uvedeného biodegradabilného polydioxanového SX-ELLA ezofagálneho BD stentu ako alternatívnej metódy v liečbe benígnych ezofagálnych striktúr. V rokoch 2006 – 2008 osobne implantoval tento stent u 4 detí v detskom chirurgickom centre bieloruského mesta Minsk.

Záverom k osobe Jána Daniša. Napriek svojmu pracovnému vyťaženiu nikdy nezabúdaj žiť, nezabúdaj na svojich najbližších. Tri desaťročia žil v harmonickom manželstve s MUDr. Annou Danišovou a plnohodnotne zabezpečil výchovu a odlet z rodinného hniezda u dvoch synov. Podľa manželky bol stále pri vlastnej rodine, stále pre nich a ju ako manžel aj opora nikdy v živote nesklamal. Míľniky života Jána Daniša právom prenechávam jeho manželke: „Syn chirurga, rodák z Lučenca, absolvent košickej lekárskej fakulty. Lekársku prax začal v Bratislave, ale svoje najplodnejšie profesionálne obdobie a uplatnenie našiel za hranicami. Len vďaka svojej inteligencii, chirurgickej zručnosti, sebadisciplíne a húževnatosti dokázal v živote to, čo pre iných je len snom. Habilitoval na Univerzite Kolína, pracoval v Rakúsku, kde bol určitú dobu aj primárom chirurgického oddelenia, je držiteľom 3 patentov. Bol lekárom, akého si pacienti môžu želať. To všetko dokázal v cudzom prostredí, bez známostí a spoločenskej podpory.“ Žiaľ, aj ukončenie tohto príbehu sa spájalo s profesionálnou cestou pomoci či inštruktáže na zahraničné pracovisko.

Pevne verím, že kolega a priateľ Ján na druhom brehu riek Styx, Acherón a Léthé už v pokoji vníma svoj večný chirurgický sen.

prof. MUDr. Juraj Olejník, PhD.

Objednajte si časopis Slovenská chirurgia na rok 2012

Ste členom Slovenskej chirurgickej spoločnosti a neprišlo vám tento rok ani jedno číslo časopisu Slovenská chirurgia?

Zmenili sa niektoré z vašich kontaktných údajov a potrebujete ich aktualizovať?

Vyplňte túto objednávku a zašlite na našu adresu:

SOLEN, s.r.o., Predplatné, Lovinského 16, 811 04 Bratislava alebo e-mailom na: predplatne@solen.sk

Titul, meno, priezvisko (čitateľne):

E-mail:

Doručovacia adresa:

Telefón:

IČO / DIČ:

Registračné číslo SLK:

SLOVENSKÁ CHIRURGIA

1/2012

SOLEN
MEDICAL EDUCATION